

Asia: VN/10384/2019 VM212:00/2018

Lausuntopyyntö järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta

1 Taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Muu, mikä [Maakuntaliitto, välittävä toimielin]

2 Ehdotukset järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Ehdotus 1: Valtionavustustoiminnassa siirrytään uuteen, valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaisuutta edistävään toimintamalliin.

Tuontajakoministeriöt siirtyvät valtionavustustoiminnan uuteen toimintamalliin ja ottavat käyttöön sitä tukevat valtionavustustoiminnan verkkopalvelut. Tuontajakoministeriöt siirtyvät toimintamalliin kehittämisprojekteissa siten, että verkkopalvelut ovat kaikkien käytössä vuoteen 2024 mennessä. Valtionavustuskäytännöt yhdenmukaistetaan valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä ehdotusta valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaistamisesta ja valtionavustushakujen kokoamista osoitteeseen Haeavustuksia.fi. Kaikkien valtionavustushakujen kokoaminen yhteen paikkaan lisää tiedon ja hankehallinnoinnin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Uudistuksessa on huolehdittava siitä, että erilaisilla hakijatahoilla on osaamisensa puolesta mahdollisuus hakea avustusta ilman, että järjestäjäosaaminen olisi sille esteenä. Liitto pitää tärkeänä, että uusi toimintamalli kohtelee tasavertaisesti tulevia edunsaajia.

Ehdotus 2: Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta suunnitellaan yhdessä uudella tavalla.

Tuontajakoministeriöt hyödyntävät valtionavustuksia ja niiden käyttöä koskevaa tietoa uudella tavalla valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa, kuten valtionavustusten kohdentamisessa. Sitä varten tuontajakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusprosessejaan ja käyttävät yhteisiä verkkopalveluja. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta yhdessä uudessa toimintamallissa, mikä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta ja auttaa ottamaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset entistä paremmin huomioon.

Valtionavustusten vaikuttavuuden parantaminen järjestöjen ja valtionapuviranomaisten yhteisenä toimintamallina on kannatettavaa. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää erittäin hyvänä ehdotusta, että jatkossa tuotonjakoministeriöt suunnittelevat valtionavustuksia hakevien järjestöjen kanssa yhdessä, millaisiin yhteiskunnallisiin päämääriin valtionavustuksilla rahoitetulla toiminnalla tai hankkeella on tarkoitus vastata. Mallin suunnittelussa on huomioitava riittävä maakunnallisten toimijoiden edustus.

Ehdotus 3: Valtionavustustoimintaan osallistuvien toimielinten tehtäviä ja toimintatapoja yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja soveltuvin osin. Tehtävien ja toimintatapojen painopiste on jatkossa valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä. Tarkoituksena on lisätä valtionapuviranomaisten ja järjestöjen välistä viestintää ja vuorovaikutusta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja. Tavoite siitä, että ne eivät osallistu enää jatkossa valtionavustuksia koskevaan päätöksentekoon, vaan niiden toimintojen ja tehtävien painopiste on valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä on oikeansuuntainen. Valtionapuviranomaisten ja järjestöjen välisen viestinnän ja vuorovaikutuksen lisääminen nähdään erittäin tärkeänä.

Ehdotus 4: Järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. Yleisavustuksilla rahoitetaan järjestöjen varsinaisen toiminnan bruttokustannuksia. Tuotonjakoministeriöt luovat yhteisen tavan arvioida, miten järjestön kokonaisvarallisuus vaikuttaa valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Tuotonjakoministeriöiden erilaisia omarahoituskäytäntöjä selvitetään lisää ennen ehdotuksen toteuttamista.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. On hyvä, että järjestöjen kokonaisvarallisuus otetaan huomioon valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Mikäli valtionavustuksiin aletaan enenevässä määrin edellyttää omarahoituksia, tulee huomioida erilaisten toimijoiden mahdollisuus toiminnan toteuttamiseen. Vaarana voi olla, että pienempien alueellisten järjestöjen toiminta vaikeutuu ja rahoitus kanavoituu suuremmille järjestötoimijoille.

Ehdotus 5: Järjestöjen toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt soveltavat mahdollisimman yhdenmukaisia toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita harkitessaan ja myöntäessään yleisavustuksia järjestöille. Perusteita arvioidaan sekä

suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Tuotonjakoministeriöt päättävät, kuinka ne soveltavat arviointiperusteita mahdollisine painotuksineen päätöksenteossa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä järjestöjaoston ehdotusta toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin mahdollisimman yhdenmukaisista perusteista. Perusteita arvioidaan sekä suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Ehdotetut viisi toiminnan arvioinnin perustetta ovat hyviä ja kannatettavia.

Ehdotus 6: Järjestöille voidaan myöntää kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti.

Tuotonjakoministeriöt voivat myöntää järjestöille yksi- tai kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti. Kahdeksi vuodeksi kerrallaan myönnetty yleisavustus ei poista sen saajan vuotuista raportointivelvollisuutta. Järjestöt voivat hakea ensimmäiset kaksivuotiset yleisavustukset vuoden 2024 valtionavustushauissa. Kaksivuotiset yleisavustukset rahoitetaan valtion yhden vuoden talousarviosta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä esitystä kaksivuotisesta yleisavustuksesta. Kaksivuotinen yleisavustus vähentäisi avustuksiin liittyvää hallinnointia ja parantaisi järjestöjen pitkäjänteistä toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Esitetty kokeilu ennen malliin siirtymistä on perusteltu.

Ehdotus 7: Järjestöt välittävät valtionavustuksia edelleen siirron saajille mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla.

Valtionavustusten edelleen välittäminen perustuu tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä laadittavaan tulkintaohjeeseen. Tuotonjakoministeriöiden valtionavustusehdot ja -rajoitukset sekä delegointisopimusmallit yhdenmukaistetaan. Samalla varmistetaan, että siirron saajille edelleen välitettyjen valtionavustusten käyttöä koskeva tieto on avointa ja läpinäkyvää valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kannattaa myös delegointisopimusmallien yhdenmukaistamista tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä. Tämä lisää omalta osaltaan yhdenvertaista kohtelua ja avoimuutta.

Ehdotus 8: Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä.

Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä järjestämällä sen tiimityönä. Taloustarkastuksen tehtävät on myös perusteltua yhdenmukaistaa vastuineen tuotonjakoministeriöissä. Järjestöjen taloutta ja toiminnan tai hankkeen tuloksellisuutta sekä toimintaympäristömuutoksia koskevaa tietoa hyödynnetään entistä laajemmin valtionavustusprosessien eri vaiheissa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kannattaa ehdotusta siitä, että mahdollisia henkilöriskejä voidaan vähentää käsittelemällä valtionavustuksia tiimeissä. Valtionavustusprosessien keston lyhentäminen ja valtionavustustoiminnan laadun parantaminen tavoitteena on myös kannatettavaa.

3 Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Yleiset huomiot Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi -julkaisusta

Ehdotus valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi antaa valtionavpuviranomaisille uusia keinoja valtionavustusten harkintaan ja myöntämiseen sekä käytön

arviointiin. Ehdotus tukee järjestöjen osallisuutta, talouden ja toiminnan ennakoitavuutta ja niiden vaikutuksia valtionavustustoiminnassa.

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevat yleiset huomiot

-

Harju Pauli

Pitkänen Riitta
Pohjois-Pohjanmaan liitto